

Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych

Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych (CRBR) został utworzony na podstawie ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Rozdział 6). CRBR to system, w którym są gromadzone i przetwarzane informacje o beneficjentach rzeczywistych, tj. **osobach fizycznych** sprawujących bezpośrednią lub pośrednią kontrolę nad spółką. Zgodnie z uzasadnieniem do ww. ustawy, jednym z głównych zadań CRBR jest przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Posiadanie dokładnych i aktualnych danych o beneficjentach rzeczywistych ma kluczowe znaczenie dla zwalczania tych zjawisk, ponieważ uniemożliwia przestępcom ukrycie swojej tożsamości w skomplikowanej strukturze korporacyjnej.

Dane w CRBR gromadzone są na podstawie zgłoszeń dokonanych przez podmioty zobowiązane. Podmiotami zobowiązanymi w świetle ww. ustawy są:

- spółki jawne,
- spółki komandytowe,
- spółki komandytowo-akcyjne,
- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
- proste spółki akcyjne,
- spółki akcyjne, **z wyjątkiem spółek publicznych.**

Większość spółek publicznych i spółek od nich zależnych ma już doświadczenie w ustalaniu beneficjenta rzeczywistego, czy to jako podmioty zobowiązane do stosowania środków bezpieczeństwa finansowego na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, czy też jako podmioty w stosunku do których takie środki były stosowane. Różnica w stosunku do tych przypadków polega na tym, że przy CRBR identyfikacja odbywa się w celu wpisania beneficjenta rzeczywistego do rejestru prowadzonego przez organ państwowy, a za uchybienia w tym zakresie grozi odpowiedzialności karna.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, beneficjentem rzeczywistym jest:

- osoba fizyczną sprawująca bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad spółką poprzez posiadane uprawnienia, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez klienta, lub
- osoba fizyczna, w imieniu której są nawiązywane stosunki gospodarcze lub przeprowadzana jest transakcja okazjonalna,

Beneficjentem rzeczywistym osoby prawnej jest w szczególności:

- osoba fizyczna (będąca udziałowcem lub akcjonariuszem spółki), której przysługuje prawo własności więcej niż 25 % ogólnej liczby udziałów lub akcji tej spółki,

- osoba fizyczna dysponująca więcej niż 25 % ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym spółki, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,
- osoba fizyczna sprawująca kontrolę nad osobą prawną lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25 % ogólnej liczby udziałów lub akcji spółki, lub łącznie dysponującą więcej niż 25 % ogólnej liczby głosów w organie spółki, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,
- osoba fizyczna sprawująca kontrolę nad spółką przez posiadanie w stosunku do niej uprawnień, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 37 ustawy o rachunkowości (jednostka dominująca), lub
- osoba fizyczna zajmująca wyższe stanowisko kierownicze w organach spółki w przypadku udokumentowanego braku możliwości ustalenia lub wątpliwości co do tożsamości osób fizycznych określonych w powyższych punktach oraz w przypadku niestwierdzenia podejrzeń prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (beneficjent zastępczy).

Zgłoszenia do CRBR w imieniu podmiotów zobowiązanych dokonują wyłącznie osoby, które, zgodnie z KRS, są uprawnione do ich reprezentacji, w tym prokurent, jeżeli jest uprawniony do reprezentacji spółki. Zgłoszenia nie może natomiast dokonać pełnomocnik osób uprawnionych do reprezentacji spółki. W przypadku gdy wymagana jest łączna reprezentacja (przez więcej niż jedną osobę), zgłoszenie musi być podpisane przez wszystkie wymagane osoby.

Zgłoszenie do CRBR składa się bezpłatnie w formie elektronicznej, poprzez wypełnienie formularza, który zamieszczony jest na stronie internetowej <https://www.podatki.gov.pl/crbr/>. Zgłoszenie opatrzone powinno być kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP. Zawiera ono oświadczenie osoby zgłaszającej o prawdziwości zgłaszanych informacji i jest składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. W przypadku, gdy wymagana jest łączna reprezentacja formularz zgłoszenia przewiduje możliwość opatrzenia zgłoszenia więcej niż jednym kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP. Po przeprowadzeniu pozytywnej weryfikacji struktury logicznej zgłoszenia system informatyczny wykorzystywany do dokonania zgłoszenia wydaje urzędowe poświadczenie odbioru (UPO).

Zgłoszenie do rejestru obejmuje dane identyfikacyjne 3 typów podmiotów:

- spółki, której zgłoszenie dotyczy,
- beneficjenta rzeczywistego, oraz
- każdego członka organu lub wspólnika uprawnionego do reprezentowania spółki.

W przypadku spółki zgłoszenie zawiera takie dane jak: nazwa (firma), forma organizacyjna, siedziba, numer w KRS oraz NIP. W przypadku beneficjenta rzeczywistego oraz członka

organu lub wspólnika uprawnionego do reprezentowania spółki zgłoszenie zawiera takie dane jak: imię i nazwisko, obywatelstwo państwo zamieszkania, PESEL albo data urodzenia (w przypadku osób, które nie posiadają PESEL), informację o wielkości i charakterze udziału lub uprawnieniach, które przysługują beneficjentowi rzeczywistemu. Obowiązek umieszczenia danych członka organu lub wspólnika uprawnionego do reprezentowania spółki dokonującego zgłoszenia dotyczy wszystkich zgłoszeń do CRBR, bez względu na to czy osoba będąca członkiem organu lub wspólnikiem uprawnionym do reprezentowania spółki jest jednocześnie zgłaszana jako beneficjent rzeczywisty spółki. W takim przypadku, w sekcji części B.1 formularza zgłoszenia do CRBR umieszcza się dane wszystkich zgłaszanych osób w jednolitej postaci, opisując przy pomocy opcji w części B.2 wielkość i charakter udziałów lub uprawnień przysługujących danej osobie jako beneficjentowi rzeczywistemu i/lub wskazując, że dana osoba jest uprawniona do reprezentowania spółki.

Informacje do CRBR powinny być zgłoszone:

- w przypadku nowo rejestrowanych podmiotów - nie później niż w terminie 7 dni roboczych od dnia wpisu do KRS,
- w przypadku podmiotów, które zostały wpisane do KRS przed 13 października 2019 r. - nie później niż **13 kwietnia 2020 r.**,
- w przypadku aktualizacji przekazanych informacji – w terminie 7 dni roboczych od ich zmiany (w przypadku zmian mających charakter konstytutywny od ich wpisania do KRS, w przypadku zmian mających charakter deklaratoryjny od momentu ich zaistnienia),
- w przypadku stwierdzenia oczywistej omyłki w złożonym zgłoszeniu - niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia stwierdzenia oczywistej omyłki, (składa się nowe zgłoszenie z poprawnymi danymi),
- w przypadku stwierdzenia przez organ właściwy w sprawach CRBR, że zgłoszenie zostało złożone nieprawidłowo - w terminie 3 dni roboczych od dnia wpływu albo udostępnienia żądania ponownego złożenia zgłoszenia przekazanego temu podmiotowi (składa się nowe zgłoszenie z poprawnymi danymi).

CRBR jest rejestrem jawnym i nieodpłatnym. Każda osoba może poznać tożsamość beneficjentów rzeczywistych spółek objętych obowiązkiem zgłoszenia do rejestru. Składanie wniosków o udostępnienie danych odbywa za pośrednictwem:

- strony internetowej crbr.podatki.gov.pl
- oprogramowania interfejsowego podmiotu składającego wniosek, które umożliwia łączność z CRBR (tzw. usługi sieciowej).

Udostępnienie informacji o beneficjentach rzeczywistych następuje maksymalnie w ciągu 5 minut od złożenia wniosku (według stanu na moment ich udostępnienia). Jeżeli wniosek dotyczy informacji za określony przedział czasowy, informacje zostaną udostępnione maksymalnie w terminie do końca następnego dnia roboczego po złożeniu wniosku.

Na zakończenie warto podkreślić, że o ile regulacje CRBR bezpośrednio nie dotyczą spółek publicznych, to przy ustalaniu beneficjenta rzeczywistego spółki zależnej, spółki publiczne będą szukały go u swoich akcjonariuszy, albo właścicieli tych akcjonariuszy.